



Vytvoření sítě služeb péče o osoby s duševním onemocněním

na území Karlovarského kraje

Vážení čtenáři,
představujeme vám čtvrté vydání bulletinu publikovaného v rámci individuálního projektu Vytvoření sítě služeb péče o osoby s duševním onemocněním na území Karlovarského kraje. Nyní vám přinášíme rozhovor s psychologem Hasičského záchranného sboru Karlovarského kraje Mgr. Michalem Černíkem, Ph.D. a dále informace o tom, co probíhá v projektu nového.

Připravili jsme také další mýtus týkající se duševního onemocnění:

Mýtus

Lidem s duševním onemocněním nemohu pomoci.

Pravda

Mohu výrazně pomoci tím, že se budu zajímat o život člověka s duševní nemocí a budu ho přijímat jako sobě rovného.

Rozhovor s Mgr. Michalem Černíkem, Ph.D.

psycholog, Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje

Michal Černík: „Nejnáročnější jsou situace, kdy zemře dítě“

Profesi psychologa se věnuje od roku 2004, kdy dokončil studium jednooborové psychologie na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Zajímalo ho, jak funguje lidská psychika, jaké jsou příčiny duševních nemocí, a také jak je možné lidem s psychickými problémy různého rázu pomoci. S trochou sebekritiky přiznává: „na gymnáziu jsem rozhodně nebyl studijní typ“, a tak mu přišlo logické jít studovat to, co ho baví.



Cvičení jednotek předurčených k poskytování humanitární pomoci - Luxor 2013. Mgr. Michal Černík, Ph.D. školí dobrovolné hasiče v poskytování první psychické pomoci.

Hasiči jsou pojmem už pro malé děti, které je mají jako svůj vzor. Pro dospělého jedince zůstává tento pojem dost podobný: adrenalin, dobrodružství, houkající auta, hasiči sjíždějí na tyči, dlouhé žebříky... Co Vás přivedlo k Hasičskému záchrannému sboru?

Po vysoké škole jsem pracoval jako psycholog na psychiatrické klinice a k tomu jsem si dodělával doktorát z klinické psychologie. Během tohoto období se můj zájem postupně přesunul k problematice traumatického stresu a posttraumatické péče. Když se naskytla možnost vzít místo psychologa u Hasičského záchranného sboru, zjistil jsem, že je to hodně různorodá práce, která se skládá z rozličných psychologických činností, od první psychické pomoci přímo na místě zásahu, přes dlouhodobou posttraumatickou péči nebo psychologické poradenství hasičům a jejich rodinám, až po lektorskou činnost. Mám rád v práci změnu a rozmanitost. Kromě toho mají hasiči u lidí skutečně dobré jméno, takže jsem neváhal a místo přijal.

V jakém okamžiku jste přizván jako odborník? Býváte přítomen přímo při „akci v terénu“? Jsou nějaká období, kdy máte tzv. více práce?

Když se stane nějaké neštěstí, při kterém zasahují hasiči a při kterém je potřeba odbornou psychologickou pomoc, může si velitel zásahu vyžádat psychologa, který přijede na místo zásahu a poskytuje první psychickou pomoc lidem zasaženým danou událostí. Někdy se jedná o přímo zasažené, například u dopravních nehod nebo požárů, ale mnohdy poskytujeme pomoc příbuzným lidí, kteří při události zahynuli. Obecně bývá více práce v teplejších obdobích, kdy lidé více pracují, cestují a baví se, takže zvyšují riziko, že se jim něco stane. Nejnáročnější bývají hromadná neštěstí nebo povodně, kdy je v jednom krátkém okamžiku zasažen velký počet lidí často na rozsáhlém území. V takovém případě si žádáme o pomoc kolegů či dobrovolníků a pracujeme v týmech.

Vzpomenete si na nějakou konkrétní situaci, která byla pro Vás náročná? Ať už se jedná o příběh s dobrým nebo i špatným koncem.

Kvůli ochraně lidí, se kterými pracuji, nemohu mluvit konkrétně, ale obecně platí, že nejnáročnější jsou situace, kdy zemře dítě. Péče o pozůstalé rodiče je velmi těžká a samotný zásah je psychicky vyčerpávající, jak pro záchranáře, tak pro mne. Vůči takovému neštěstí není nikdo imunní a vždy mi nějakou dobu trvá, než sám zpracuji všechny pocity, které to ve mně vyvolává. Na druhou stranu si uvědomuji, že přijetí mé vlastní lítosti nad tím, co se stalo, mi umožňuje navázat smysluplný terapeutický vztah s rodiči zesnulého dítěte. Velmi náročné bývají také povodně, při kterých zásah trvá několik dní a likvidace následků i několik měsíců. Tehdy jsem si uvědomil, jak je nesmírně důležité myslet v takové chvíli v první řadě na své vlastní potřeby, protože chceme-li jako odborníci nabízet pomoc druhým lidem, musíme být především

my sami v pohodě. Po prvních třech dnech jsem se cítil hrozně vyčerpaný a pochopil jsem, že si musím lépe organizovat čas a myslet na odpočinek. Povodně mi také ukázaly, kolik energie může člověk načerpat ze solidarity a nezištné pomoci, kterou si jsou lidé v těžké době schopni poskytnout.

Oslovili jsme Vás mimo jiné v souvislosti s tím, že bychom v karlovarském regionu chtěli vytvořit síť služeb péče o osoby s duševním onemocněním, rádi bychom dosáhli zastoupení různých odborníků na poli péče o tyto osoby, ale i zapojení lidí, kteří přichází do styku s těmito osobami, např. zástupci policie, hasičů, sociálních služeb, škol aj. Vidíte nějaký možný přínos ve vytvoření sítě spolupracujících služeb v Karlovarském kraji?

Vytváření sítě služeb péče o osoby s duševním onemocněním vnímám jako vysoce přínosnou činnost. Již jsem říkal, že jsem začínal jako psycholog na psychiatrické klinice. Měl jsem tedy možnost nahlédnout do toho, jak u nás funguje péče o lidi s duševním onemocněním, a přes některé světlé výjimky musím konstatovat, že nejsme daleko od úrovně středověké „péče“. Máme sice spoustu nových léků a moderních přístupů k léčbě duševních poruch, ale naplno selháváme v přístupu k lidem samotným. O zachování lidské důstojnosti v našich psychiatrických léčebnách nemůže být ani řeč a stále existuje obecná snaha vyčlenit duševně nemocné lidi někam pryč, abychom je neměli na očích. Často se vymlouváme na nedostatek peněz v této oblasti, ale já věřím, že začít se musí u změny přístupu. Vytváření sítě různých odborníků, kteří přicházejí do styku s osobami s duševním onemocněním, je podle mne nezbytnou podmínkou takové změny. Zmiňovaná síť služeb by pak mohla výrazně pomoci nejen hasičům, ale zejména samotným zasaženým osobám.

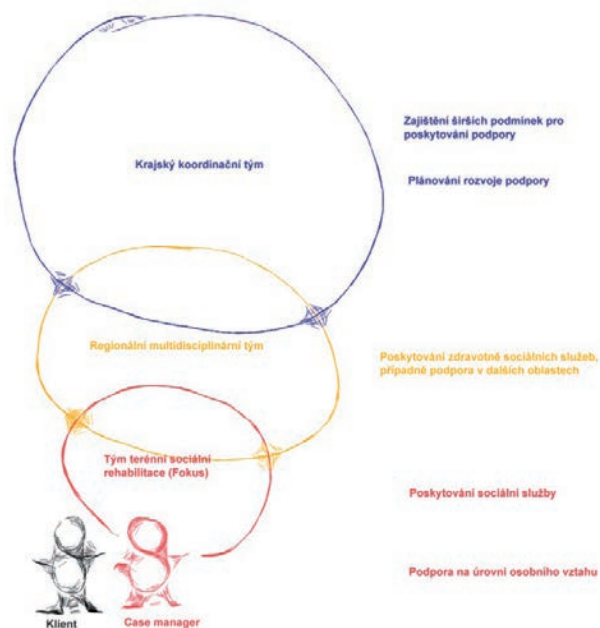
(Lenka Vagnerová)

Aktuality

- Před začátkem letních prázdnin proběhla setkání okresních multidisciplinárních týmů: Karlovy Vary, Sokolov a Cheb. Sešli se zde odborníci přicházející do přímého kontaktu s lidmi s duševním onemocněním, kteří se společnými silami snaží o nastavení provázané sítě služeb péče pro osoby s duševním onemocněním na území Karlovarského kraje. Některé problémy, o nichž se diskutovalo na jednáních multidisciplinárních týmů, byly předány jako podněty k řešení koordinačnímu týmu, který má možnost hledat efektivní řešení problémů na krajské úrovni.



Koordinační tým je tvořen především zástupci organizací a veřejné správy zasahující do oblasti péče o osoby s duševním onemocněním, ale nevykonávající přímou péči o tyto osoby.



Grafické znázornění postavení všech týmů vůči klientovi / pacientovi.
Autor: MUDR. Jan Stuchlík

- Dne 18. června 2013 na KÚKK, u náměstka hejtmána pro oblast sociálních věcí a zdravotnictví Bc. Miroslava Čermáka, proběhlo jednání týkající se strategie reformy psychiatrické péče v Karlovarském kraji. Předmětem schůzky bylo informovat se o stavu strategie reformy psychiatrické péče v České republice a diskutovat o možnostech souladu navrhované reformy s Konceptí péče o osoby s duševním onemocněním, zejména s implementačním plánem psychiatrické péče v Karlovarském kraji (2013). Cílem reformy je transformace psychiatrických léčeben a podpora komunitní péče.
- I nadále se připravují noví pracovníci budoucích služeb o. s. Fokus, jež budou nově otevřeny v Sokolově a v Chebu. Tito pracovníci se postupně účastní vzdělávacích programů určených speciálně pro poskytovatele sociálních služeb a týdenních stáží ve Fokusu v Mladé Boleslavi, jež je dlouholetým zavedeným poskytovatelem fungujících sociálních služeb. Pro další prohloubení znalostí některých z pracovníků v závěru stráví formou stáže týden v zahraniční organizaci italském Terstu, ve kterém se specializují na poskytování péče u časných psychiatrických stavů.
- Dne 10. října probíhají oslavy Světového dne duševního zdraví (World Mental Health Day). V této době se budou otevírat dvě nové sociální služby o. s. Fokus v Sokolově a Chebu. V obou službách budou profesionální terénní týmy, které se budou soustředit zejména na poskytování služby přímo v přirozeném prostředí klientů, aby se podařilo lépe navázat vztah s klienty a dát jim tak příležitost k využívání služby. Proces vzniku těchto služeb je financován z projektu Vytvoření sítě služeb péče o osoby s duševním onemocněním na území Karlovarského kraje. Více o projektu na www.rpkk.cz.

Pro případné další informace či náměty týkající se tvorby sítě služeb péče o osoby s duševním onemocněním kontaktujte manažerku projektu na e-mail: vagnerova@cmhcd.cz